

*«Η πρόσληψη του αρχαίου κόσμου
στο σύγχρονο σχολείο.
Προσκόμματα και προοπτικές»*

Βασίλης Τσάφος

Η σχολική ανάγνωση του αρχαίου κόσμου

- Η αρχαιότητα δεν είναι μια στατική πολιτισμική φάση - Ποικίλες οι προσλήψεις της αρχαιότητας κατά εποχές
- Οι στόχοι δεν μπορούν να είναι μόνο γνωστικοί ή εθνοκεντρικοί (ιστορική συνέχεια, ιδεολογικές κατασκευές περί φυλετικής υπεροχής)

Για μια εναλλακτική μαθητεία

- Να οργανώσουμε έναν πιο προσωπικό δρόμο για τη συνομιλία με τον αρχαίο κόσμο, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα και μια διαφορετική αντίληψη για τη διδασκαλία.
- Ίσως έτσι μαθητές και μαθήτριες διατυπώσουν σε έναν πιο πηγαίο διάλογο τις απορίες τους, ίσως αναζητήσουν και τα ερωτήματα του ίδιου του αρχαιοελληνικού κειμένου.

Finley

«Όλοι οι καθηγητές που διδάσκουν κλασικούς στα πανεπιστήμια θα έχουν συναντήσει εκατοντάδες νεαρούς, που παρουσιάζονται με το κεφάλι γεμάτο από κοινότοπες και αφελείς γενικεύσεις...επιμελώς κατοχυρωμένες πίσω από στερεότυπες εκφράσεις, που έχουν ξεσηκωθεί από «τους πιο δόκιμους συγγραφείς».

Από τον επιβαλλόμενο θαυμασμό στον ανοικτό διάλογο

- Οι μαθητές ξεφεύγουν σε μεγάλο βαθμό από τον επιβαλλόμενο θαυμασμό.
- Αποστασιοποιούνται όχι μόνο από την φρονηματιστική θέαση του παρελθόντος αλλά και από τις ιδεοληπτικές πολλές φορές κατασκευές
- Περνούν από την αστήρικτη, άκριτη και θεωρητική «αρχαιοφιλία» σε μια **πιο προσωπική θέαση του αρχαιοελληνικού κόσμου.**
- Και τότε ίσως προκύψει ένας **πραγματικός και πηγαίος θαυμασμός**, ίσως πάλι η αναζήτηση σε ένα τόσο μακρινό παρελθόν τους κάνει περισσότερο **στοχαστικούς και για το τότε και για το τώρα.**
- **Σίγουρα πάντως θα τους εμπλέξει σε έναν ανοικτό διάλογο.**

Για μια σύγχρονη ανάγνωση

- Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα:
- να **διαβάσουν τις ιστορίες των κειμένων,**
- να τις **αναδιηγηθούν,** έτσι όπως οι ίδιοι τις προσέλαβαν καταθέτοντας ταυτόχρονα και τα κριτήρια διερεύνησης και τα δεδομένα στα οποία στηρίχτηκαν.
- Κι ίσως τελικά μέσα σε αυτό το διάλογο βρουν τον τρόπο να **εμπλέξουν και τις δικές τους ιστορίες.**

Νέο παιδαγωγικό κλίμα

- Οι μαθητές ίσως προσπαθήσουν να οικειοποιηθούν όλες αυτές τις ιστορίες, **ερμηνεύοντάς** τις με το δικό τους τρόπο.
- Ανοίγονται άλλωστε οι προοπτικές να **συγκεντρώσουν στοιχεία, να μελετήσουν κι άλλες ερμηνείες, να οργανώσουν δραστηριότητες.**
- Διευρύνοντας έτσι τις αναγνωστικές και ερμηνευτικές εμπειρίες τους, μπορούν να **συναντήσουν και τις πολιτισμικές και κοινωνικές καταβολές αυτών των αφηγήσεων**, κατακτώντας αυτό που το Πρόγραμμα Σπουδών αποκαλεί **αρχαιογνωσία.**

Επικαιρότητα του αρχαίου κόσμου

- Όχι τόσο ανακαλύπτοντας στοιχεία του παρόντος αλλά
- Αναβιώνοντας μαζί με τον άνθρωπο της αρχαιότητας τον αγώνα του να εξελιχθεί πολιτισμικά
- Με μια τέτοια προοπτική της διερεύνησης των ταυτοτήτων, που κατασκευάζει σταδιακά ο άνθρωπος στο πέρασμα των αιώνων, αλλά και της ανίχνευσης των σύγχρονων ταυτοτήτων και της σχέσης τους με το παρελθόν → **μάθημα πολιτισμού**

Προϋποθέσεις

- Αναμόρφωση της προσωπικής θεωρίας του εκπαιδευτικού,
- Αναστοχασμός
- Διερευνητική στάση από τον ίδιο το διδάσκοντα.

Προσκόμματα

- Στο ελληνικό σχολείο λίγες είναι οι φορές που βρίσκουμε τον διδάσκοντα να απομακρύνεται από το κέντρο της επικοινωνίας.
- **Οι προσδοκίες των μαθητών:** οι εκπαιδευτικοί είναι οι εκπρόσωποι της γνώσης, αυτοί που θα την παρουσιάσουν και θα την οργανώσουν με τρόπο που θα επιτρέψει στους μαθητές να την κατακτήσουν.
- **Η παράδοση του μαθήματος** αναστέλλει την εναλλακτική αυτή προοπτική.

Στοχαζόμενοι για την εναλλακτική προοπτική

Αρκεί

- να είμαστε ανοικτοί,
- να θέλουμε να δοκιμάσουμε και
- να μας δίνεται η δυνατότητα
- ή τουλάχιστον να τη διεκδικούμε...